

Sygn. akt I C 1245/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2013 r. we W.

sprawy z powództwa **M. K.**

przeciwko **A. K.**

o **zapłatę**

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki M. K. na rzecz pozwanego A. K. kwotę 3 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nie obciąża powódki M. K. kosztami sądowymi, od uiszczenia których była zwolniona.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 13 sierpnia 2012 r. powódka M. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego A. K. kwotę 100 000,00 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia, a nadto o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego żądania powódka podniosła, że w dniu 7 listopada 2003 r. sprzedała lokal mieszkalny położony w J. przy ul. (...) za kwotę 30 000,00 zł, zapłacone do końca 2003 r. W tym czasie powódka pozostawała w bliskiej relacji z pozwanym i miała do niego pełne zaufanie. W związku z powyższym powódka za uzyskaną cenę sprzedaży nabyła w dniu 16 kwietnia 2004 r. mieszkanie położone we W. przy ul. (...), jednakże jako strona umowy i właściciel nabywanego lokalu został na swoją prośbę wpisany pozwany. Wobec pogarszającej się relacji między stronami powódka zwróciła się do pozwanego o przeniesienie mieszkania na jej rzecz, w odpowiedzi na co pozwany sporządził testament, w którym do całości spadku po sobie powołał powódkę. Fakt odmowy przeniesienia na powódkę własności spornego lokalu, jak również zwrotu pieniędzy spowodował, że powódka pozostaje zubożona bez podstawy prawnej.

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 25 września 2012 r. pozwany A. K. wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 3600,00 zł z 23% podatkiem VAT kosztów zastępstwa prawnego. W uzasadnieniu powyższego żądania pozwany przyznał, że strony pozostawały w konkubinacie przez około 15 lat i wówczas pozwany zamieszkiwał u powódki w mieszkaniu położonym we W. przy ul. (...), a w mieszkaniu należącym do pozwanego zamieszkiwał syn powódki D. K.. Mieszkanie pozwanego pozostawało w dyspozycji (...) Agencji Mieszkaniowej, w której pozwany kiedyś pracował. Pozwany podniósł, że posiadał środki na wykup mieszkania przy ul. (...) albowiem w 2001 r. przeszedł na rentę w wysokości 1500,00 zł – 1600,00 zł miesięcznie. W tym czasie otrzymał także odprawę z kasy zapomogowo – pożyczkowej w łącznej wysokości 12 000,00 zł. Ponadto w 2002

r. pozwany przekazał powódce kwotę 5 000,00 zł na wykup mieszkania matki powódki w J.. Pozwany przyznał, że w dniu 16 kwietnia 2004 r. kupił mieszkanie przy uwzględnieniu szeregu bonifikat za łączną kwotę 7393,45 zł. Pozwany zaprzeczył, aby powódka przekazywała jemu jakiegokolwiek pieniądze na tą transakcję albowiem posiadał on oszczędności, które pozwoliły na zapłatę kwoty 7393,45 zł. Pozwany przyznał także fakt sporządzenia przez niego testamentu na rzecz powódki, wskazując jednocześnie, że w dniu 9 listopada 2010 r. testament ten odwołał, powołując do spadku po sobie siostrę M. S..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony od 1995 r. pozostawały w związku konkubenckim. Pozwany zamieszkiwał razem z powódką w jej lokalu mieszkalnym nr (...) położonym we W. przy ul. (...), choć sam był najemcą lokalu mieszkalnego nr (...) położonego we W. przy ul. (...). Strony wspólnie prowadziły gospodarstwo domowe, wykorzystując dochody uzyskiwane przez każdą z nich.

(okoliczność bezsporna)

Lokal mieszkalny we W. przy ul. (...) nie był przez nikogo zajmowany od 1995 r. do 2000 r.

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80)

W 2001 r. lokal mieszkalny najmowany przez powódkę przy ul. (...) był przeznaczony do sprzedaży za cenę około 8500,00 zł. Z uwagi na brak środków powódka nie wykupiła wówczas tego lokalu, choć liczyła, że będzie to mogła zrobić za pieniądze, jakie pozwany uzyskał w związku z ustaniem stosunku pracy.

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80)

W dniu 7 listopada 2003 r. powódka sprzedała należący uprzednio do jej matki lokal mieszkalny nr (...) położony w J. 4. Cena sprzedaży została ustalona na kwotę 30 000,00 zł, z których 10 000,00 zł powódka otrzymała przed zawarciem umowy sprzedaży lokalu, a pozostałe 20 000,00 zł – w grudniu 2003 r.

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 7 listopada 2003 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem W. W., Rep. A nr (...), k. 11-15; przesłuchanie powódki, k. 80)

Lokal mieszkalny nr (...) położony w J. 4 został w dniu 19 lipca 2002 r. kupiony przez matkę powódki K. B. za cenę łącznie 1398,86 zł.

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 19 lipca 2002 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. P., Rep. A nr (...), k. 75-78)

Po sprzedaży mieszkania w J. syn powódki, który był w nim zameldowany, został zameldowany w lokalu najmowanym przez pozwanego przy ul. (...). Faktycznie mieszkał w nim już od 2000 r.

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80)

Powódka za pieniądze uzyskane ze sprzedaży mieszkania w J. planowała wykupić najmowany przez siebie lokal przy ul. (...). Lokal ten jednak na początku 2004 r. nie był przeznaczony do sprzedaży.

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80)

Wobec braku możliwości wykupienia lokalu najmowanego przez powódkę strony postanowiły, że pozwany przystąpi do procedury wykupu najmowanego przez niego lokalu przy ul. (...). Strony planowały, że lokal ten w przyszłości stanie się własnością syna powódki, ewentualnie po śmierci pozwanego – przypadnie powódce.

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80)

W dniu 16 kwietnia 2004 r. pozwany kupił od (...) Agencji Mieszkaniowej w W. lokal mieszkalny nr (...) położony we W. przy ul. (...), po uprzednim ustanowieniu jego odrębnej własności. Strony ustaliły cenę sprzedaży na kwotę 44 889,00 zł, z tym że po zastosowaniu wobec pozwanego przysługującej mu bonifikaty do zapłaty pozostała kwota 7393,45 zł. Kwota ta została zapłacona przez pozwanego jeszcze przed zawarciem umowy sprzedaży, w dniu 8 kwietnia 2004 r.

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 16 kwietnia 2004 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. S., Rep. A nr (...), k. 47-49; arkusz obliczeniowy sprzedaży zajmowanego lokalu mieszkalnego z zasobów (...) Agencji Mieszkaniowej z zapłatą jednorazową, k. 48; potwierdzenie wpłaty z dnia 8 kwietnia 2004 r., k. 73)

Z zawarciem umowy sprzedaży lokalu nr (...) położonego we W. przy ul. (...) wiązał się jeszcze koszt przygotowania lokalu do sprzedaży w wysokości 756,40 zł, który także został poniesiony przez pozwanego przed zawarciem umowy sprzedaży, w dniu 14 stycznia 2004 r.

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 16 kwietnia 2004 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. S., Rep. A nr (...), k. 47-49; potwierdzenie wpłaty z dnia 14 stycznia 2004 r., k. 72)

Koszt sporządzenia aktu notarialnego umowy sprzedaży wynosił 1340,30 zł i został poniesiony przez pozwanego.

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 16 kwietnia 2004 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. S., Rep. A nr (...), k. 47-49; przesłuchanie powódki, k. 80)

Środki pieniężne na zakup lokalu nr (...) przy ul. (...) we W., w tym także na pokrycie kosztów przygotowania lokalu do sprzedaży i kosztów sporządzenia aktu notarialnego, pozwany otrzymał od powódki. Pochodziły one z ceny uzyskanej przez powódkę ze sprzedaży lokalu mieszkalnego w J. przy ul. (...).

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80)

W dniu 19 marca 2007 r. pozwany sporządził testament, w którym do spadku powołał powódkę i przeznaczył jej cały swój majątek.

(dowód: testament z dnia 19 marca 2007 r. w formie aktu notarialnego przed notariuszem J. S., Rep. A nr (...), k. 10)

Testament ten został odwołany przez pozwanego w dniu 9 listopada 2010 r. Jednocześnie pozwany do całości spadku powołał swoją siostrę M. S..

(dowód: testament z dnia 9 listopada 2010 r. w formie aktu notarialnego przed notariuszem P. R., Rep. A nr (...), k. 50)

Pozwany do 2001 r. był zatrudniony w Jednostce Wojskowej (...). W październiku 2001 r. uzyskał przychód w łącznej wysokości 6691,77 zł, na który składało się wynagrodzenie w kwocie 1245,10 zł, ekwiwalent za urlop w kwocie 544,67 zł i odprawa w kwocie 4902,00 zł. Ponadto w lipcu 2001 r. pozwany otrzymał kwotę 2040,00 zł tytułem zwrotu wkładu w (...) Kasie Zapomogowo – Pożyczkowej.

(dowód: zaświadczenie z dnia 16 października 2012 r., k. 63; zaświadczenie z dnia 15 listopada 2012 r., k. 65)

Pod koniec 2001 r. pozwany otrzymał także odszkodowanie z tytułu śmierci trzech członków rodziny w łącznej kwocie 3600,00 zł.

(dowód: przesłuchanie pozwanego, k. 80)

W lutym 2002 r. pozwanemu została także wypłacona z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwota 2704,24 zł.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 6 lutego 2002 r., k. 66)

Od 31 grudnia 2002 r. pozwany otrzymywał świadczenie rentowe w wysokości około 1216,76 zł. Do tego czasu pozwany otrzymywał zasiłek w wysokości około 800,00 zł.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 6 lutego 2002 r., k. 66; przesłuchanie powódki, k. 80)

Powódka od listopada 1999 r. miała przyznane świadczenie rentowe w wysokości około 1100,00 zł.

(dowód: przesłuchanie powódki, k. 80; przesłuchanie pozwanego, k. 80)

Pieniądze, jakie pozwany uzyskiwał, przechowywane były w kasetce w mieszkaniu wspólnie zajmowanym przez strony. Pieniędźmi tymi zarządzała powódka, pozwany nie miał świadomości ile środków jest w niej odłożonych. Środki pieniężne uzyskane przez pozwanego w związku z ustaniem stosunku pracy powódka przeznaczyła na bieżące wydatki, w tym także związane z utrzymaniem obu najmowanych przez strony lokali mieszkalnych, tj. lokalu nr (...) położonych we W. przy ul. (...).

(dowód: przesłuchanie pozwanego, k. 80; przesłuchanie pozwanego, k. 80)

Strony pozostawały w związku konkubenckim do października 2010 r.

(dowód: przesłuchanie pozwanego, k. 80)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie pozwanego, którego spełnienia powódka dochodzi w niniejszym postępowaniu, stanowi żądanie zwrotu świadczenia nienależnego. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości, przy czym przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego (art. 410 § 2 k.c.).

W niniejszej sprawie sporne między stronami było źródło pochodzenia pieniędzy, które pozwany przeznaczył na zakup lokalu mieszkalnego nr (...) położonego we W. przy ul. (...). W świetle materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że pochodziły one od powódki, która uzyskała je ze sprzedaży nabytego w drodze dziedziczenia lokalu mieszkalnego w J. przy ul. (...). Za powyższym przemawia przede wszystkim fakt niedużej odległości czasowej pomiędzy ich uzyskaniem (koniec 2003 r.) a poczynieniem wydatków związanych z zakupem spornego lokalu. Pierwsza wpłata związana z pokryciem kosztów przygotowania lokalu do sprzedaży została już bowiem uiszczona w połowie stycznia 2004 r. Już w tej dacie strony wiedziały zatem, że została wszczęta procedura wykupu lokalu, a zatem mogły zabezpieczyć środki, w tym momencie już posiadane, które w przyszłości miały być przeznaczone na zapłatę ceny sprzedaży lokalu.

W ocenie Sądu w sprawie nie zostało wykazane, aby w dacie nabywania lokalu przy ul. (...) strony posiadały inne środki pieniężne, w wysokości odpowiadającej cenie sprzedaży. W szczególności takich środków nie posiadał pozwany. Przedłożonymi w sprawie dokumentami pozwany wykazał wprawdzie, że od połowy 2001 r. do lutego 2002 r. uzyskał środki pieniężne w łącznej wysokości 11 436,01 zł, jednak zdaniem Sądu nie powiódł się już dowód przeznaczenia tych środków na zakup spornego lokalu mieszkalnego. Pozwany przyznał, że pieniądze przekazywał do wspólnej kasetki, z której powódka czerpała środki na wydatki związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Jak wynika z zeznań samego pozwanego, osobą, która zarządzała finansami w ich związku, była powódka, przy czym pozwany na to się godził, odstępując od ingerencji w tą sferę ich wspólnego pożycia. O powyższym świadczy także fakt, że w momencie przystąpienia do procedury wykupu lokalu mieszkalnego pozwany nie wiedział ile pieniędzy było zebranych w kasetce, nie potrafił także określić ile pieniędzy z niej pobrał na wykup najmowanego przez siebie mieszkania i ile w niej później zostało. Za wiarygodne należy przy tym uznać zeznania powódki, która wskazywała, że przekazane przez pozwanego do wspólnego zarządzania pieniądze zużyte zostały na codzienne wydatki, w tym w także na utrzymanie

dwóch najmowanych przez strony lokali mieszkalnych. Powyższe przeznaczenie pieniędzy wydaje się być uzasadnione niewielkimi dochodami stron, które w tym czasie dysponowały jedynie własnymi świadczeniami rentowymi w kwotach nieznacznie przekraczających 1000,00 zł miesięcznie. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że pozwany w 2002 r. pozostawał na zasiłku, którego wysokość była jeszcze niższa.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że w dacie nabywania lokalu mieszkalnego nr (...) położonego we W. przy ul. (...) pozwany nie dysponował środkami pieniężnymi pozwalającymi na zapłatę ceny sprzedaży oraz innych opłat ze sprzedażą tą związanych. Powyższe koszty zostały zatem poniesione z pieniędzy, jakie powódka uzyskała ze sprzedaży mieszkania w J. i jakie przekazała pozwanemu na ten cel.

Zdaniem Sądu, wbrew twierdzeniom powódki, zebrany w sprawie materiał dowody nie daje podstaw do uznania, że świadczenie pieniężne, jakie powódka spełniła względem pozwanego, nie miało podstawy prawnej. W ocenie Sądu przekazanie przez powódkę pieniędzy na wykup przez pozwanego lokalu mieszkalnego nr (...) położonego we W. przy ul. (...) stanowiło rodzaj darowizny. Jak wynika z zeznań samej powódki, przekazała pozwanemu pieniądze po to, aby stał się właścicielem spornego lokalu, spodziewając się, że w ten sposób w przyszłości, po śmierci konkubenta, ona lub jej syn staną się jego właścicielami. Taką możliwość przewidywał także pozwany, który faktycznie w 2007 r. sporządził testament na rzecz powódki. W materiale procesowym brak jest przy tym dowodów na to, aby strony przewidywały zwrot przekazanych pozwanemu pieniędzy.

Z powyższych względów nie można uznać, aby świadczenie powódki było bezpodstawne. W szczególności nie można uznać, aby było ono świadczeniem nienależnym z powodu nieosiągnięcia celu świadczenia (art. 410 § 2 k.c.). Zdaniem Sądu celem rozważanego świadczenia było uzyskanie przez pozwanego prawa własności lokalu przy ul. (...), a nie nabycie go w przyszłości przez powódkę w drodze dziedziczenia. Nabycie takie mogło być konsekwencją nabycia własności lokalu przez pozwanego, ale nie stanowiło świadczenia wzajemnego w stosunku do pieniężnego świadczenia powódki.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że nawet gdyby powódka była bezpodstawnie zubożona, to od pozwanego mogłaby się domagać jedynie zwrotu tego, co świadczyła, a nie tego, co dzięki temu świadczeniu zostało uzyskane.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, powództwo należało oddalić, co orzeczono w wyroku.

Podstawę orzeczenia o kosztach postępowania stanowił przepis art. 98 § 1 k.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W związku z tym, że pozwany wygrał sprawę w całości, Sąd obowiązkiem zwrotu kosztów obciążył w całości powódkę. Zasądzona kwota 3617,00 zł obejmuje koszty zastępstwa prawnego (§ 6 pkt 6 rozp. Min. Spr. z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu; Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z zm.) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Zważywszy na sytuację rodzinną i majątkową powódki, która była zwolniona od kosztów sądowych w sprawie, Sąd odstąpił od obciążania jej brakującymi kosztami sądowymi.